Hukuk Bölümü 2010/282 E., 2011/30 K.

"İçtihat Metni"

Davacı : Ayrancı Petrol Taş. Ker. Teks. San. ve Tic. Ltd. Şti.

Davalı : Sosyal Güvenlik Kurumu Başkanlığı

Vekili : Av. E. E. D.

O L A Y : Sosyal Sigortalar Kurumu Denizli Sigorta Müdürlüğü'nce davacı şirkete 506 sayılı Sosyal Sigortalar Kanunu'nun 140. maddesi uyarınca 1998/4. ay (ek) bildirgesinden dolayı asgari ücretin iki katı (70.875.000 TL) ve 1998/1. dönem (ek) bordrosunun verilmediği nedeniyle asgari ücretin iki katı üzerinden (70.875.000 TL) idari para cezası tahakkuk ettirilmiştir.

Davacının idari para cezalarına itirazı üzerine Denizli 2. Sulh Ceza Mahkemesi; 19.10.1998 gün ve 98/197 D.işler sayı ile, itirazcının itirazının kısmen kabul kısmen reddiyle, 98/1. dönem ek bordrosunun verilmemesinden dolayı tahakkuk ettirilmiş bulunan 70.875.000 TL'lik idari para cezasının kaldırılmasına, diğer cezaya yapılan itirazın reddine karar vermiştir.

Sosyal Sigortalar Kurumu Denizli Sigorta Müdürlüğü'nce 1998/4. ayına ilişkin 70 TL ipc ve 1.190,69 TL ipc gecikme tutarı 23.10.2009 tarihinde davacıdan tahsil edilmiştir.

Davacı dava dilekçesinde, 2005/2009 döneminde hak ediş tahsili yapmak için ihale makamına verilmek üzere her ay SGK'dan borcu yoktur yazısı alarak ilgili makama verdiklerini, ancak, en son 23.10.2009 tarihinde borcu yoktur yazısı almaya gittiklerinde 1998/4. ayına ilişkin idari para cezası 70 TL + gecikme tutarı 1.190,69 TL, Toplam 1.260,69 TL borçlarının olduğunu öğrendiklerini, borcu yoktur yazısı alamayınca borcu ihtirazı kayıtla ödediklerini, anılan borçtan ve gecikme zammından haberdar olmadıklarını ileri sürerek Denizli İl Müdürlüğünün 23.10.2009 gün ve 00035 sayılı (Tahsilat Makbuzu) işleminin iptali ile bu işlem nedeniyle ihtirazi kayıtla ödenen 1.260,69 TL'nin yasal faizi ile birlikte davalı idareden tahsili istemiyle idari yargı yerinde dava açmıştır.

Davalı vekili birinci savunma dilekçesinde, davanın adli yargının görev alanına girdiğini öne sürerek görev itirazında bulunmuştur.

DENİZLİ İDARE MAHKEMESİ; 28.4.2010 gün ve E:2009/1130 sayı ile, davacı Ayrancı Petrol Taş. Ker. Teks. San. ve Tic. Ltd. Şti. tarafından, 1012109.020-76 sicil nolu işyerinin 1998 yılı 4. ayına ait sigorta primleri bildirgesinin yasal süresinde verilmediği gerekçesiyle 1.260,69 TL para cezasıyla tecziye edilmesinden sonra söz konusu bedelin ihtirazi kayıtla ödenmesine ilişkin 23.10.2009 gün ve 00035 sayılı Sosyal Güvenlik Kurumu Denizli İl Müdürlüğü tahsilat makbuzunun iptali ile ödediği 1.269,69 TL'nin yasal faizi ile birlikte ödenmesine karar verilmesi istemiyle Sosyal Güvenlik Kurumu Başkanlığı'na karşı açılan davada, davalı idarece görev itirazında bulunulduğundan dosyanın incelenerek itirazın gereğinin düşünüldüğü, 2577 sayılı Yasa'nın 2. maddesinde, idari dava türlerinin, idari işlemler hakkında yetki, şekil, sebep, konu ve maksat yönlerinden biri ile hukuka aykırı olduklarından dolayı açılan iptal davaları; idari işlem ve eylemlerden dolayı kişisel hakları doğrudan muhtel olanlar tarafından açılan tam yargı davaları; kamu hizmetlerinden birinin yürütülmesi için yapılan her türlü idari sözleşmelerden dolayı açılan davalar olarak sayıldığı; idari yargının, idari eylem ve işlemlerin hukuka uygunluğunun denetimini yapmakla görevli olduğunun kurala bağlandığı, idarenin eylemlerinden kaynaklanan zararların yine idarelerce tazmin edilmesi yolunun idari yargı yerlerinde açılacak olan tam yargı davaları ile sağlanacağı ve bu davalarda idarenin eyleminden dolayı verdiği zararları kusurlu yada kusursuz sorumluluk esaslarına göre tazmin edip etmeyeceği hususunun idari yargı yerlerince incelenerek karara bağlanacağı, incelenen olayda; dava konusu uyuşmazlığın idari dava türlerinden biri olduğu görüldüğünden, uyuşmazlığın görüm ve çözümünde idari yargı yerlerinin görevli bulunduğu, bu nedenlerle davalı idarenin görev itirazının reddine karar vermiştir.

Davalı vekilince süresi içinde verilen dilekçe ile, olumlu görev uyuşmazlığı çıkarılması istemiyle başvuruda bulunulması üzerine dilekçe, dava dosyası ile birlikte Yargıtay Cumhuriyet Başsavcılığı'na gönderilmiştir.

YARGITAY CUMHURİYET BAŞSAVCISI; Davacı tarafından davalı idare aleyhine açılan davada, davalı idarenin görev itirazında bulunduğu, bu itirazın reddedilmesi üzerine davalı idare tarafından olumlu görev uyuşmazlığı çıkarılması talebinde bulunulması nedeniyle dosyanın Cumhuriyet Başsavcılıklarına gönderildiğinin anlaşıldığı, davacının, işyerine ait 1998 yılı 4. ayına ilişkin sigorta primleri bildirgesinin yasal süresinde verilmediği gerekçesiyle 1.260,69 TL para cezası verilmesinden sonra söz konusu bedelin ihtirazi kayıtla ödenmesine ilişkin 23.10.2009 gün ve 00035 sayılı Sosyal Güvenlik Kurumu Denizli İl Müdürlüğü tahsilat makbuzunun iptali ile ödediği 1.260,69 TL'nin yasal faizi ile birlikte ödenmesine karar verilmesi istemiyle davalı idare aleyhine idari yargı yerinde açtığı davada, davalı idarenin görev itirazında bulunduğunun görüldüğü, dosyanın incelenmesinde; davacının işyerine ait 1998 yılı 1. dönem bordrosunun yasal süresinde verilmemesi nedeniyle tahakkuk ettirilen idari para cezası ile 1998 yılı 4. ayına ilişkin aylık sigorta primleri bildirgesinin yasal süresinde verilmemesi nedeniyle tahakkuk ettirilen idari para cezasına Sulh Ceza Mahkemesine başvurarak itiraz etmesi sonucunda, Denizli 2. Sulh Ceza Mahkemesi'nin 1998/197 D. İş sayılı dava dosyasında, 1998 yılı 1. dönem bordrosunun yasal süresinde verilmemesinden doğan cezayı iptal ederken, uyuşmazlık konusu 1998 yılı 4. aya ait aylık hizmet belgesinin yasal süresinde verilmemesi nedeniyle tahakkuk ettirilen cezaya yönelik itirazın reddine karar verdiğinin anlaşıldığı, uyuşmazlık konusu duruma ilişkin mevzuat incelendiğinde; 506 sayılı Sosyal Sigortalar Kanunu'nun 140. maddesinin dördüncü fıkrasının, "Kurumca itirazı reddedilenler, kararın kendilerine tebliği tarihinden itibaren (7) gün içinde yetkili sulh ceza mahkemesine başvurabilirler" yolundaki üçüncü cümlesinin, Anayasa Mahkemesi'nin 8.10.2002 gün ve E:2001/225, K:2002/88 sayılı kararıyla iptal edildiği ve bu kararın yayımlandığı 26.2.2003 tarihinden itibaren kendisine tanınan bir yıllık süre içinde Yasama Organı'nca çıkarılan 29.7.2003 gün ve 4958 sayılı Yasa'nın 51. maddesi ile, 506 sayılı Yasa'nın 140. maddesinin yeniden düzenlendiği, dördüncü fıkrasında, "İdari para cezaları ilgiliye tebliğ edilmekle tahakkuk eder ve tebliğ tarihinden itibaren onbeş gün içinde Kuruma ödenir veya aynı süre içinde Kurumun ilgili ünitesine itiraz edilebilir. İtiraz takibi durdurur. Kurumca itirazı reddedilenler, kararın kendilerine tebliğ tarihinden itibaren altmış gün içinde idare mahkemesine başvurabilirler. Mahkemeye başvurulması cezanın takip ve tahsilini durdurmaz. Tebliğ tarihinden itibaren onbeş gün içinde Kuruma ödenmeyen idari para cezaları, bu Kanunun 80. maddesi hükmü gereğince hesaplanacak gecikme zammı ile birlikte tahsil edilir" denildiği, anılan Yasanın 80. maddesinin 29.7.2003 gün ve 4958 sayılı Yasa ile değişik beşinci fıkrasında, Kurumun süresi içinde ödenmeyen prim ve diğer alacaklarının tahsilinde, 6183 sayılı Amme Alacaklarının Tahsil Usulü Hakkında Kanun'un 51. maddesi hariç, diğer maddelerinin uygulanacağının öngörüldüğü ve ödenmeyen Kurum alacaklarına uygulanacak gecikme zammının gösterildiği; yedinci fıkrasında ise, "Kurum alacaklarının tahsilinde 21.7.1953 tarih ve 6183 sayılı Kanunun uygulanmasından doğacak uyuşmazlıkların çözümlenmesinde, alacaklı Sigorta Müdürlüğünün bulunduğu yer İş Mahkemesi yetkilidir" hükmüne yer verildiği; öte yandan; 506 sayılı Kanun'un 140. maddesinin dördüncü fıkrasının 15.2.2006 tarih ve 5454 sayılı Kanun'un 5. maddesiyle değiştirildiği; idari para cezalarına karşı idare mahkemesine başvurulacağı hükmünün kaldırılarak yerine onbeş gün içinde yetkili sulh ceza mahkemesine başvurulabileceği hükmünün getirildiği, ancak, anılan fıkrada yer alan, "Kurumca itirazı reddedilenler, kararın kendilerine tebliği tarihinden itibaren onbeş gün içinde yetkili sulh ceza mahkemesine başvurabilirler" yolundaki üçüncü tümcesinin, Anayasa Mahkemesi'nin 4.10.2006 gün ve E:2006/75, K:2006/99 sayılı kararıyla

iptal edildiği, bu düzenlemelere göre, idari para cezalarının ilgiliye tebliğ edilmekle tahakkuk edeceği ve tebliğ tarihinden itibaren onbeş gün içinde Kuruma ödeneceği veya aynı süre içinde Kurumun ilgili ünitesine itiraz edilebileceği, itirazın takibi durduracağı, Kurumca itirazı reddedilenlerin kararın kendilerine tebliğ tarihinden itibaren altmış gün içinde idare mahkemesine başvurabilecekleri nedeniyle tahakkuk aşamasında idare mahkemelerinin görevli oldukları(15.2.2006 tarihinden itibaren onbeş gün içinde sulh ceza mahkemesine başvuru ile anılan mahkemelerin görevli kılındığı, ancak, buna ilişkin tümcenin Anayasa Mahkemesi tarafından iptal edildiği); kurum alacaklarının tahsilinde ise, 6183 sayılı Yasa hükümleri uygulanmak suretiyle düzenlenecek ödeme emrine karşı açılacak davalara bakma görevinin, 80. maddenin yedinci fıkrasında açıkça alacaklı Sigorta Müdürlüğünün bulunduğu yer iş mahkemesine ait olduğunun belirtildiği, uyuşmazlık konusu olayda; Denizli Sigorta Müdürlüğü'nce verilen idari para cezasına Denizli 2. Sulh Ceza Mahkemesi'nde itiraz edildiği ve anılan Mahkemenin 19.10.1998 tarih ve 1998/197 D. İş sayılı kararı ile itirazın reddine karar verilmiş olması sonucunda esastan incelenen ve kesinleşen söz konusu idari para cezasının artık Kurum alacağına dönüşmüş olması nedeniyle davanın görümü ve çözümünde 506 sayılı Kanun'un 140. maddesinin yollamada bulunduğu 80. maddesinde yer alan özel hüküm gereği yetkili kılınan iş mahkemesinin görevli bulunduğu, bu nedenlerle, 2247 sayılı Kanun'un 10. ve 13. maddeleri gereğince olumlu görev uyuşmazlığı çıkarılmasına, dosyanın Uyuşmazlık Mahkemesi Başkanlığı'na gönderilmesine karar vermiştir.

Başkanlıkça, 2247 sayılı Yasa'nın 13. maddesine göre Danıştay Başsavcısı'ndan yazılı düşüncesi istenilmiştir.

DANIŞTAY BAŞSAVCISI; Davacı şirket hakkında 1998/4. dönem aylık sigorta primleri bildirgesinin verilmemesi nedeniyle düzenlenen 70,87 TL'lık (ayrıca 1998/1. dönem bordrosunun verilmemesi nedeniyle düzenlenen aynı miktarlı) idari para cezasının; bu cezaya karşı yapılan itirazın Denizli İkinci Sulh Ceza Mahkemesi'nin 19.10.1998 gün ve 98/197 D. işler sayılı kararı ile, 1998/4. dönem sigorta primleri bildirgesinin verilmemesi yönünden reddedilerek kesinleşmesi nedeniyle, Denizli Sosyal Güvenlik İl Müdürlüğü'nün 29.09.2009 tarihli ödeme emrinin tebliği üzerine gecikme cezası ile birlikte toplam 1.260,63 TL (ihtirazi kayıtla) ödeme yapan davacı şirket tarafından, söz konusu ödemeye ilişkin 23.10.2009 tarih ve 00035 sayılı tahsilat makbuzunun iptali ve ihtirazi kayıtla ödenen tutarın tazminen yasal faiziyle birlikte ödenmesine hükmedilmesi istemiyle Mahkemenin 2009/1130 sayılı Esasında açılan davada, davalı idarenin görev itirazının reddi üzerine Yargıtay Cumhuriyet Başsavcılığı'nca olumlu görev uyuşmazlığı çıkarılmış olmakla dosyanın incelendiği, ödeme emrinin düzenlendiği ve tahsilatın yapıldığı tarihler itibariyle yürürlükte bulunan (506 sayılı Sosyal Sigortalar Kanunu'nu - kimi maddeleri hariç - yürürlükten kaldıran) 31.05.2006 tarih ve 5510 sayılı Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortası Kanunu'nun 17.04.2008 tarih ve 5754 sayılı Kanun ile değişik 102'nci maddesinin dördüncü fıkrasında, "İdari para cezaları ilgiliye tebliğ ile tahakkuk eder. Tebliğ tarihinden itibaren onbeş gün içinde Kuruma ya da Kurumun ilgili hesaplarına yatırılır veya aynı süre içinde Kuruma itiraz edilebilir. İtiraz takibi durdurur. Kurumca itirazı reddedilenler, kararın kendilerine tebliğ tarihinden itibaren otuz gün içinde yetkili idare mahkemesine başvurabilirler. Bu süre içinde başvurunun yapılmamış olması halinde, idari para cezası kesinleşir" denildikten sonra altıncı fıkrasında, "Mahkemeye başvurulması idari para cezasının takip ve tahsilini durdurmaz. Tebliğ tarihinden itibaren onbeş gün içinde ödenmeyen idari para cezaları, 89 uncu madde hükmü gereğince hesaplanacak gecikme cezası ve gecikme zammı ile birlikte tahsil edilir" hükmüne; 89. maddenin ikinci fıkrasının son cümlesinde de, "Dava ve icra takibi açılmış olsa bile, prim ve diğer Kurum alacaklarının ödenmemiş kısmı için gecikme cezası ve gecikme zammı tahsil edilir" kuralına yer verildiği, yine sözü edilen Kanunun 17.04.2008 tarih ve 5754 sayılı Kanun ile değişik 88'inci maddesinin onbeşinci fıkrasında, "Kurumun süresi içinde ödenmeyen prim ve diğer alacaklarının tahsilinde, 6183 sayılı Amme Alacaklarının Tahsil Usulü Hakkında Kanunun 51 inci, 102 nci ve 106 ncı maddeleri hariç, diğer maddeleri uygulanır. Kurum, 6183 sayılı Kanunun uygulanmasında Maliye Bakanlığı ile diğer kamu kurum ve kuruluşları ve mercilere verilen yetkileri kullanır" hükmü yer almış olup, aynı maddenin onsekizinci fıkrasında da, "Kurumun prim ve diğer alacaklarının tahsilinde, 6183 sayılı Amme Alacaklarının Tahsil Usulü Hakkında Kanunun uygulamasından doğacak uyuşmazlıkların çözümlenmesinde Kurumun alacaklı biriminin bulunduğu yer iş mahkemesi yetkilidir. Yetkili iş mahkemesine başvurulması alacakların takip ve tahsilini durdurmaz" denilmek suretiyle, Kurumun süresi içinde ödenmeyerek kesinleşmiş prim ve diğer alacaklarının takibinde 6183 sayılı Kanun hükümlerinin uygulanması; bu uygulama sonucunda doğacak uyuşmazlıkların çözümünde de, Kurumun alacaklı biriminin bulunduğu yer iş mahkemesinin yetkili olması esasının kabul edildiği, 5510 sayılı Kanun'un, "Kurumca verilecek idari para cezaları" başlıklı 102'nci maddesine göre kesilen idari para cezaları, prim alacağı olmamakla birlikte, aynı Kanunun 89'uncu maddesi hükmü ile, 30.03.2005 tarih ve 5326 sayılı Kabahatler Kanunu'nun "idari para cezaları" başlıklı 17'nci maddesinin 6.12.2006 tarih ve 5560 sayılı Kanun'la değişik 4'üncü fıkrasında yer alan, "Genel Bütçeye gelir kaydedilmesi gereken idari para cezalarına ilişkin kesinleşen kararlar, 21/7/1953 tarihli ve 6183 sayılı Amme Alacaklarının Tahsil Usulü Hakkında Kanun hükümlerine göre tahsil edilmek üzere Maliye Bakanlığınca belirlenecek tahsil dairelerine gönderilir. Sosyal güvenlik kurumları ve mahalli idareler tarafından verilen idari para cezaları, ilgili kanunlarında aksine hüküm bulunmadığı takdirde, Amme Alacaklarının Tahsil Usulü Hakkında Kanun hükümlerine göre kendileri tarafından tahsil olunur(...)" şeklindeki düzenleme uyarınca Kurum alacağı niteliğinde olduğundan; vadelerinde ödenmemeleri durumunda, 6183 sayılı Kanun hükümleri uyarınca takip ve tahsilleri ile buna ilişkin işlemlere karşı açılacak davaların, Kurumun alacaklı biriminin bulunduğu yer İş Mahkemesinde görülmesi, 5510 sayılı Kanun'un 88'inci maddesinin yukarıda açıklanan onsekizinci fıkrası hükmü gereği olduğu, her ne kadar, 506 sayılı Sosyal Sigortalar Kanunu'nun 06.05.1993 tarih ve 3910 sayılı Kanun ile değişik 140'ncı maddesinin dördüncü fıkrasında yer alan "Kurumca itirazı reddedilenler, kararın kendilerine tebliğ tarihinden itibaren (7) gün içinde yetkili sulh ceza mahkemesine başvurabilirler" tümcesi, Anayasa Mahkemesi'nin 8.10.2002 gün ve E:2001/225, K:2002/88 sayılı kararı ile, Anayasa'ya aykırı bulunarak iptal edilmiş; iptal kararı gereğince 29.07.2003 tarih ve 4958 sayılı Kanun ile yapılan değişiklik sonrasında anılan yasa kuralı; "Kurumca itirazı reddedilenler, kararın kendilerine tebliğ tarihinden itibaren altmış gün içinde idare mahkemesine başvurabilirler" şeklini almış olup, anılan kuralın 08.02.2006 tarih ve 5454 sayılı Kanun ile, "Kurumca itirazı reddedilenler, kararın kendilerine tebliğ tarihinden itibaren on beş gün içinde yetkili sulh ceza mahkemesine başvurabilirler" şeklinde değiştirilmesi üzerine de, Anayasa Mahkemesi'nin 4.10.2006 gün ve E:2006/75, K:2006/99 sayılı kararı ile iptalinden sonra, 09.05.2007 tarih ve 5655 sayılı Kanun ile, "Kurumca itirazı reddedilenler, kararın kendilerine tebliğ tarihinden itibaren otuz gün içinde yetkili idare mahkemesine başvurabilirler" şeklinde yeniden kaleme alınmış ve bu yeni düzenlemede, idari para cezalarına yapılan itirazı reddedilenlerin, kararın kendilerine tebliğ tarihinden itibaren otuz gün içinde yetkili idare mahkemesine başvurabilecekleri öngörülmüş ise de; bu düzenleme vadesinde ödenmeyen idari para cezalarının takip ve tahsiline değil, önceki aşama olan tahakkuk aşamasına ilişkin olduğundan; tahakkuk aşaması ile ilgili görev kuralının, 88'inci maddesinin onsekizinci fıkrasının açık hükmü karşısında, takip ve tahsil aşaması ile ilgili olarak da uygulanmasına, hukuken olanak bulunmadığı, öte yandan; davaya konu ödeme emrinin dayanağı olan 6183 sayılı Kanun, kamu idaresine kendi alacaklarını kamu gücü kullanarak bizzat takip ve tahsil yetkisi veren bir idari usul yasası olup, alacaklı kamu idaresinin bu yetkileri kullanarak almış olduğu kararlar ile yapmış olduğu işlemlerin de, idare hukukunda tanımı yapılan birer tek yanlı idari işlemden başka bir şey olmadığı, idari işlemlerin yargısal yöntemlerle hukuka uygunluklarının denetiminin ise, Anayasa Mahkemesi'nin 8.10.2002 gün ve E:2001/225, K:2002/88 sayılı ve 4.10.2006 gün ve E:2006/75, K:2006/99 sayılı kararlarına dayanak oluşturan "Anayasa'nın yürütme bölümünde yer alan 125. maddesiyle idarenin her türlü eylem ve işlemleri yargı denetimine bağlı tutulduktan sonra, maddenin diğer fıkraları da idari yargı sisteminde geçerli olan ilkeleri belirlemektedir. İdari işlemlere karşı açılacak davalarda sürenin yazılı bildirim tarihinden itibaren başlaması, idari eylem ve işlem niteliğinde veya takdir yetkisini kaldıracak biçimde yargı kararı verme yasağı, yürütmenin durdurulması kararı verilebilmesi için gerekli olan koşullar, yürütmenin durdurulması kararına getirilebilecek sınırlamalar ve idarenin verdiği zararı ödeme yükümlülüğü, ağırlıklı olarak adli yargı sistemi için değil, idari yargı sistemi için geçerli olan temel ilkelerdir. Anayasa'nın belirlemiş olduğu bu kurallar, İdari Yargılama Usulü Kanunu'nda da yer alan idari yargılama usul ve esaslarının ana kurallarıdır. Anayasa'nın değişik maddelerinde kurumsallaşan ve 125. maddesinde belirtilen idari-adli yargı ayırımına ilişkin

düzenlemeler nedeniyle idari yargının görev alanına giren bir uyuşmazlığın çözümünde adli yargının görevlendirilmesi konusunda yasa koyucunun geniş takdir hakkının bulunduğunu söylemek olanaklı değildir" yolundaki gerekçesinden de anlaşılacağı üzere, idari yargı yerlerine ait olduğu, bu bakımdan; 5510 sayılı Kanun'un 88'inci maddesinin onsekizinci fıkrasında yer alan görev kuralı, Anayasa'ya aykırılık oluşturmakta ise de; Başsavcılıklarının, konuyu itiraz yolu ile Anayasa Mahkemesi'ne götürme olanağı bulunmadığından, dosya ile ilgili olarak bu yola gidilemediği, bu durum karşısında, kesinleşen ve bu haliyle kurum alacağına dönüşmüş olan idari para cezasının 6183 sayılı Kanun hükümleri uyarınca takip ve tahsil aşamasına ilişkin bulunan uyuşmazlığın görüm ve çözümünde, Kurumun alacaklı biriminin bulunduğu yer iş mahkemesinin görevli bulunduğu, bu nedenlerle, Yargıtay Cumhuriyet Başsavcılığı'nca 2247 sayılı Yasa'nın 10'uncu maddesi uyarınca yapılan başvurunun kabulü gerektiği yolunda yazılı düşünce vermiştir.

İNCELEME VE GEREKÇE :

Uyuşmazlık Mahkemesi Hukuk Bölümü'nün, Ahmet AKYALÇIN'ın Başkanlığında, Üyeler: Mahmut BİLGEN, Erdoğan BUYURGAN, Sıddık Yıldız, Ayper GÖKTUNA, Muhittin KARATOPRAK ve Sedat ÇELENLİOĞLU'nun katılımlarıyla yapılan 7.2.2011 günlü toplantısında:

I-İLK İNCELEME : Dosya üzerinde 2247 sayılı Yasa'nın 27. maddesi uyarınca yapılan incelemeye göre; davalı vekilinin anılan Yasanın 10/2 maddesinde öngörülen yönteme uygun olarak yaptığı görev itirazının reddedilmesi ve 12/1. maddede belirtilen süre içinde başvuruda bulunması üzerine Yargıtay Cumhuriyet Başsavcısı'nca, 10. maddede öngörülen biçimde olumlu görev uyuşmazlığı çıkarıldığı anlaşılmaktadır. Usule ilişkin herhangi bir noksanlık bulunmadığından, görev uyuşmazlığının esasının incelenmesine oybirliği ile karar verildi.

II-ESASIN İNCELENMESİ : Raportör-Hakim Nurdane TOPUZ'un, davanın çözümünde adli yargının görevli olduğu yolundaki raporu ile dosyadaki belgeler okunduktan; ilgili Başsavcılarca görevlendirilen Yargıtay Cumhuriyet Savcısı Dr. İlknur ALTUNTAŞ ile Danıştay Savcısı Mehmet AKKAYA'nın davada adli yargının görevli olduğu yolundaki sözlü açıklamaları da dinlendikten sonra GEREĞİ GÖRÜŞÜLÜP DÜŞÜNÜLDÜ :

Dava, 506 sayılı Sosyal Sigortalar Kanunu'nun 140. maddesi uyarınca verilen ve kesinleşen idari para cezasını gecikme zammı ile birlikte ödeyen davacı tarafından, ödenen tutarın faizi ile birlikte davalı idareden tahsili istemiyle açılmıştır.

506 sayılı Sosyal Sigortalar Kanunu'nun olay tarihinde yürürlükte bulunan 140. maddesinde, "İdarî para cezaları tebliğ tarihinden itibaren (7) gün içinde Kuruma ödenir veya aynı süre içinde Kurumun ilgili ünitesine itiraz edilebilir. İtiraz takibi durdurur. Kurumca itirazı reddedilenler, kararın kendilerine tebliğ tarihinden itibaren (7) gün içinde yetkili sulh ceza mahkemesine başvurabilirler. Mahkemeye başvurulması cezanın takip ve tahsilini durdurmaz" hükmü yer almakta iken maddenin son olarak 9.5.2007 gün ve 5655 sayılı Kanun'un 2. maddesi ile değişik 4. fıkrasında, "İdarî para cezaları ilgiliye tebliğ edilmekle tahakkuk eder ve tebliğ tarihinden itibaren onbeş gün içinde Kuruma ödenir veya aynı süre içinde Kurumun ilgili ünitesine itiraz edilebilir. İtiraz takibi durdurur. Kurumca itirazı reddedilenler, kararın kendilerine tebliğ tarihinden itibaren otuz gün içinde yetkili idare mahkemesine başvurabilirler. Bu süre içinde başvurunun yapılmamış olması halinde idarî para cezası kesinleşir. Mahkemeye başvurulması cezanın takip ve tahsilini durdurmaz. Tebliğ tarihinden itibaren onbeş gün içinde Kuruma ödenmeyen idarî para cezaları, bu Kanunun 80 inci maddesi hükmü gereğince hesaplanacak gecikme cezası ve gecikme zammı ile birlikte tahsil edilir. İdarî para cezalarının, Kuruma itiraz ve yargı yoluna başvurulmaksızın tebliğ tarihinden itibaren onbeş gün içinde ödenmesi halinde, bunun dörtte üçü tahsil edilir. Peşin ödeme, idarî para cezalarına karşı Kuruma itiraz etme veya yargı yoluna başvurma hakkını etkilemez. Ancak, Kurumca itirazın reddedilmesi veya mahkemece Kurum lehine karar verilmesi halinde, daha önce tahsil edilmemiş olan dörtte birlik ceza tutarı, 80 inci madde hükmü de dikkate alınarak tahsil edilir" denilmiş; 80. maddesinin yedinci fıkrasında ise, "Kurum alacaklarının tahsilinde 21.7.1953 tarih ve 6183 sayılı Kanunun uygulanmasından doğacak uyuşmazlıkların çözümlenmesinde, alacaklı Sigorta Müdürlüğünün bulunduğu yer İş Mahkemesi yetkilidir" hükmüne yer verilmiştir.

Uyuşmazlık Mahkemesi Hukuk Bölümü, bu düzenlemelere göre, idarî para cezalarının ilgiliye tebliğ edilmekle tahakkuk edeceği ve tebliğ tarihinden itibaren onbeş gün içinde Kuruma ödeneceği veya aynı süre içinde Kurumun ilgili ünitesine itiraz edilebileceği, itirazın takibi durduracağı, Kurumca itirazı reddedilenlerin, kararın kendilerine tebliğ tarihinden itibaren otuz gün içinde yetkili idare mahkemesine başvurabilecekleri nedeniyle tahakkuk aşamasında idare mahkemelerinin görevli oldukları, kurum alacaklarının tahsilinde ise, 6183 sayılı Yasa hükümleri uygulanmak suretiyle düzenlenecek ödeme emrine karşı açılacak davalara bakma görevinin, 80. maddenin yedinci fıkrasında açıkça belirtildiği gibi Sigorta Müdürlüğünün bulunduğu yer iş mahkemesine ait olduğu sonucuna varmıştır.

Ancak, 506 sayılı Kanun'un yukarıda sözü edilen maddeleri 31.5.2006 gün ve 5510 sayılı Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortası Kanunu'nun 106. maddesi ile yürürlükten kaldırılmıştır.

5510 sayılı Kanun'un 102. maddesinde, "...

...İdarî para cezaları ilgiliye tebliğ ile tahakkuk eder. Tebliğ tarihinden itibaren onbeş gün içinde Kuruma ya da Kurumun ilgili hesaplarına yatırılır veya aynı süre içinde Kuruma itiraz edilebilir. İtiraz takibi durdurur. Kurumca itirazı reddedilenler, kararın kendilerine tebliğ tarihinden itibaren otuz gün içinde yetkili idare mahkemesine başvurabilirler. Bu süre içinde başvurunun yapılmamış olması halinde, idari para cezası kesinleşir.

İdarî para cezalarının, Kuruma itiraz edilmeden veya yargı yoluna başvurulmadan önce tebliğ tarihinden itibaren onbeş gün içinde peşin ödenmesi halinde, bunun dörtte üçü tahsil edilir. Peşin ödeme idari para cezasına karşı yargı yoluna başvurma hakkını etkilemez. Ancak Kurumca veya mahkemece Kurum lehine karar verilmesi halinde, daha önce tahsil edilmemiş olan dörttebirlik ceza tutarı, 89 uncu maddenin ikinci fıkrası hükmü de dikkate alınarak tahsil edilir.

Mahkemeye başvurulması idari para cezasının takip ve tahsilini durdurmaz. Tebliğ tarihinden itibaren onbeş gün içinde ödenmeyen idari para cezaları, 89 uncu madde hükmü gereğince hesaplanacak gecikme cezası ve gecikme zammı ile birlikte tahsil edilir...

..." denilmiş; 88. maddesinde ise, "...

...Kurumun süresi içinde ödenmeyen prim ve diğer alacaklarının tahsilinde, 6183 sayılı Amme Alacaklarının Tahsil Usûlü Hakkında Kanunun 51 inci, 102 nci ve 106 ncı maddeleri hariç, diğer maddeleri uygulanır. Kurum, 6183 sayılı Kanunun uygulanmasında Maliye Bakanlığı ile diğer kamu kurum ve kuruluşları ve mercilere verilen yetkileri kullanır.

Kurum, 6183 sayılı Kanun kapsamında takip edilen alacakları hariç olmak üzere her türlü alacağın teminatını teşkil etmek üzere

Yeni Türk Lirası ve/veya yabancı para birimi üzerinden ticari işletme, taşınır ve/veya taşınmaz rehni dahil olmak üzere her türlü teminat almaya yetkilidir.

Kurumun 6183 sayılı Kanun kapsamında takip edilen prim ve diğer alacakları amme alacağı niteliğinde olup, imtiyazlı alacaktır. Kurumun taraf olduğu her türlü dava ve icra takiplerinin kısmen veya tamamen aleyhe neticelenmesi halinde 2004 sayılı İcra ve İflas Kanununda yazılı tazminat ve cezalar Kurum hakkında uygulanmaz.

Kurumun prim ve diğer alacaklarının tahsilinde, 6183 sayılı Amme Alacaklarının Tahsil Usûlü Hakkında Kanunun uygulamasından doğacak uyuşmazlıkların çözümlenmesinde Kurumun alacaklı biriminin bulunduğu yer iş mahkemesi yetkilidir. Yetkili iş mahkemesine başvurulması alacakların takip ve tahsilini durdurmaz…

…" hükmü yer almıştır.

Öte yandan, 5502 sayılı Sosyal Güvenlik Kurumu Kanunu'nun 37. maddesinin üçüncü fıkrasında, "Süresi içinde ödenmeyen sosyal sigorta ve genel sağlık sigortası primleri, işsizlik sigortası primleri, idarî para cezaları, gecikme zamları, katılım payları Kurum alacağına dönüşür ve bu alacakların tahsilinde, 6183 sayılı Amme Alacaklarının Tahsil Usulü Hakkında Kanunun 51 inci, 102 nci ve 106 ncı maddeleri hariç diğer maddeleri uygulanır" denilmiştir.

Görev kuralları kamu düzenine ilişkin olduğundan, görev konusunda taraflar için bir müktesep hak doğmayacağı; bu nedenle, yeni bir yasayla kabul edilen görev kurallarının, geçmişe de etkili olacağı, bilinen bir genel hukuk ilkesidir.

Davanın açıldığı andaki kurallara göre görevli olan mahkeme, yeni bir yasa ile görevsiz hale gelmiş ise, (davanın açıldığı anda görevli olan ve fakat yeni yasaya göre görevsiz hale gelen) mahkemenin görevsizlik kararı vermesi gerekeceği; ancak, yeni yasadaki görev kuralının, değişikliğin yürürlüğe girmesinden sonra açılacak davalarda uygulanacağına dair intikal hükümlerinin varlığı halinde, mahkemece görevsizlik kararı verilemeyeceği açıktır.

Diğer taraftan, dava görevsiz mahkemede açılmış, bu sırada yapılan bir kanun değişikliği ile görevsiz mahkeme o dava için görevli hale gelmiş ise, mahkeme, artık görevsizlik kararı veremeyip (yeni kanuna göre görevli hale geldiği için) davaya bakmaya devam etmesi gerekir.

Olayda, Sosyal Sigortalar Kurumu Denizli Sigorta Müdürlüğü'nce davacı şirkete 506 sayılı Sosyal Sigortalar Kanunu'nun 140. maddesi uyarınca 1998/4. ay (ek) bildirgesinden dolayı asgari ücretin iki katı (70.875.000 TL) ve 1998/1. dönem (ek) bordrosunun verilmediği nedeniyle asgari ücretin iki katı üzerinden (70.875.000 TL) idari para cezası tahakkuk ettirildiği, davacının idari para cezalarına itirazı üzerine Denizli 2. Sulh Ceza Mahkemesi'nce itirazcının itirazının kısmen kabul kısmen reddiyle, 98/1. dönem ek bordrosunun verilmemesinden dolayı tahakkuk ettirilmiş bulunan 70.875.000 TL'lik idari para cezasının kaldırılmasına, diğer cezaya yapılan itirazın reddine karar verildiği, bu karar üzerine 1998/4. ayına ilişkin idari para cezasının gecikme zammı ile birlikte tahsili amacıyla ödeme emri düzenlendiği, bilahare 70 TL idari para cezasını 1.190,69 TL gecikme zammı ile birlikte 23.10.2009 tarihinde Sosyal Sigortalar Kurumu Denizli Sigorta Müdürlüğü'ne ödeyen davacı tarafından, ödenen bu tutarın faizi ile birlikte davalı idareden tahsili istemiyle dava açıldığı anlaşılmıştır.

Bu durumda, kesinleşen yargı kararına dayanılarak davacıdan tahsil edilen idari para cezasının Kurum alacağına dönüştüğü, bu aşamadan sonra 6183 sayılı Yasa hükümlerine göre takip ve tahsilinin yapılabileceği nedeniyle 5510 sayılı Yasa'nın 88. maddesi de gözetildiğinde, açılan davada İş Mahkemesinin görevli olduğu sonucuna varılmıştır.

Belirtilen nedenlerle, Yargıtay Cumhuriyet Başsavcısı'nın başvurusunun kabulü ile İdare Mahkemesinin görevlilik kararının kaldırılması gerekmiştir.

SONUÇ : Davanın çözümünde ADLİ YARGININ görevli olduğuna, bu nedenle Yargıtay Cumhuriyet Başsavcısı'nın BAŞVURUSUNUN KABULÜ ile Denizli İdare Mahkemesi'nin 28.4.2010 gün ve E:2009/1130 sayılı GÖREVLİLİK KARARININ KALDIRILMASINA, 7.2.2011 gününde OYBİRLİĞİ İLE KESİN OLARAK karar verildi.